Ministerul Educaţiei

ORDIN Nr. 4.147
din 29 iunie 2022

pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea şi funcţionarea "şcolilor verzi"

Publicat în: Monitorul Oficial Nr. 705 din 14 iulie 2022

Având în vedere:
- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului naţional de redresare şi reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile şi nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare şi reziliență, aprobate prin Legea nr. 230/2021, cu modificările şi completările ulterioare;
- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 134/2021 pentru aprobarea Acordului de împrumut (Mecanismul de redresare şi reziliență) dintre Comisia Europeană şi România, semnat la Bucureşti la 26 noiembrie 2021 şi la Bruxelles la 15 decembrie 2021, aprobată prin Legea nr. 114/2021;
- Acordul de tip operaţional nr. 12.319/21/ADD, încheiat între România, prin Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene, şi Comisia Europeană;
- Acordul de finanţare privind implementarea reformelor şi/sau investiţiilor finanţate prin Planul naţional de redresare şi reziliență nr. 31.394 din 18.03.2022, încheiat între Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene şi Ministerul Educaţiei;
- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 124/2021 privind stabilirea cadrului instituţional şi financiar pentru gestionarea fondurilor europene alocate României prin Mecanismul de redresare şi reziliență, precum şi pentru modificarea şi completarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului naţional de redresare şi reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile şi nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare şi reziliență, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 178/2022;
- prevederile art. 105 din Legea educaţiei naţionale nr. 1/2011, cu modificările şi completările ulterioare,

în conformitate cu prevederile art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Educaţiei, cu modificările şi completările ulterioare,

ministrul educaţiei emite prezentul ordin.

Art. 1 - Se aprobă Metodologia-cadru privind organizarea şi funcţionarea "şcolilor verzi", prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.
Art. 2 - Direcţia generală pentru implementarea proiectului "România Educată", Direcţia generală învăţământ preuniversitar, Direcţia generală management resurse umane şi reţea şcolară şi persoanele desemnate duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.
Art. 3 - Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educaţiei,
Sorin-Mihai Cîmpeanu

Anexă

METODOLOGIE-CADRU
privind organizarea şi funcţionarea "şcolilor verzi"

Cap. I
Cadrul de referinţă

În contextul european şi naţional al tranziţiei către clădiri "verzi" şi inteligente, prezenta metodologie-cadru se raportează la Rezoluţia Consiliului Uniunii Europene privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educaţiei şi formării, în perspectiva realizării şi dezvoltării în continuare a spaţiului european al educaţiei, la Legea educaţiei naţionale nr. 1/2011, cu modificările şi completările ulterioare, la documentele de politici publice asumate de Ministerul Educaţiei pentru îndeplinirea obiectivelor către realizarea spaţiului european al educaţiei până în 2025, la direcţiile de reformă a sistemului naţional de învăţământ prevăzute în proiectul "România Educată", precum şi la normativele de proiectare, realizare şi exploatare a construcţiilor pentru şcoli şi licee.

Susţinerea şi dezvoltarea unei reţele a "şcolilor verzi" este un obiectiv strategic din domeniul prioritar "Infrastructura sistemului de educaţie" din cadrul proiectului "România Educată", care reprezintă cadrul strategic de politici publice privind reforma educaţiei din România pentru perioada 2021 - 2030, acest obiectiv regăsindu-se şi în raportul Administraţiei Prezidenţiale: "Educaţia privind schimbările climatice şi mediul în şcoli sustenabile".

Printre măsurile finanţate din Programul naţional de redresare şi reziliență (PNRR) se numără construirea şi dezvoltarea unei reţele-pilot de "şcoli verzi", precum şi reabilitarea unor unităţi de învăţământ şi construcţia altora noi, în conformitate cu conceptul de "şcoală verde". Se va avea în vedere reevaluarea practicilor, la nivelul unităţilor de învăţământ, cu privire la: colectarea selectivă, managementul apei, energia regenerabilă etc., implementarea unor oferte curriculare pentru dezvoltare durabilă şi educaţie ecologică, formarea de competenţe "verzi" pentru elevi şi întreg personalul din "şcolile verzi", implicarea comunităţii în activităţi de protejare a mediului înconjurător şi realizarea de parteneriate cu autorităţile locale şi cu alte instituţii interesate.

Obiectivele de dezvoltare durabilă (***ODD***) ale Organizaţiei Naţiunilor Unite (***ONU)*** impun ţărilor să ia măsuri în ceea ce priveşte o educaţie de calitate, echitabilă, favorabilă incluziunii (ODD 4) şi adaptării la schimbările climatice (ODD 13): sensibilizarea atitudinii cu privire la mediu şi reducerea impactului activităţii umane asupra acestuia, astfel încât toţi cei care urmează cursurile unei unităţi/instituţii de învăţământ să dobândească,

pe parcurs, cunoştinţele şi competenţele necesare pentru a promova dezvoltarea durabilă.

Cap. II
Dispoziţii generale

Art. 1 - (1) Prezenta metodologie reprezintă cadrul de referinţă pentru operaţionalizarea reţelei de "şcoli verzi" şi pentru organizarea şi funcţionarea unităţilor de învăţământ preuniversitar care doresc să obţină statutul de "şcoală verde".

(2) Unităţile de învăţământ preuniversitar cu statut de "şcoală verde", denumite în continuare ***"şcoli verzi"***, pot fi unităţi de învăţământ preuniversitar autorizate să funcţioneze provizoriu sau acreditate (de stat şi particulare), conform reglementărilor legale în vigoare.

Art. 2 - (1) Conceptul de "şcoală verde" desemnează profilul unei şcoli care creează un mediu sănătos şi care favorizează învăţarea, în timp ce economiseşte resurse, generează energie electrică proprie şi foloseşte tehnologii ce reduc emisiile de gaze cu efect de seră (pompe de căldură, autobuze electrice încărcate cu energie electrică produsă din panouri solare fotovoltaice etc.). "Şcolile verzi" reduc consumul de energie şi apă, de combustibili fosili, colectează separat deşeurile şi protejează mediul ambiant. "Şcolile verzi" protejează sănătatea elevilor şi a profesorilor prin asigurarea unui mediu interior curat şi sănătos, precum şi prin furnizarea de programe şi servicii pentru o bună nutriţie şi activitate fizică. "Şcolile verzi" îi învaţă pe elevi despre durabilitate şi mediu, oferindu-le instrumentele pentru a rezolva provocările globale cu care ne confruntăm acum şi în viitor.

(2) Conceptul de "şcoală verde" în România este inovator şi trebuie integrat într-un context mai larg al altor abordări: în România există, la momentul actual, şcoli cu elemente "verzi", implementate prin investiţii ale autorităţilor locale (sisteme de izolaţie termică, ventilaţie, de iluminare, de colectare selectivă ş.a), şcoli certificate eco sau green, cu accent pus pe managementul mediului, şcoli circulare care aplică conceptul de economie circulară la nivel de microstructură, prin utilizarea resurselor naturale, reducerea pierderilor şi a costurilor, colectarea separată, promovând astfel educaţia pentru dezvoltare durabilă la toate nivelurile de învăţământ, inclusiv în cadrul contextelor de învăţare nonformală.

(3) "Şcolile verzi" trebuie să îşi asume că nu prejudiciază mediul în mod semnificativ, obligaţie prevăzută de către Comisia Europeană - Orientări tehnice privind aplicarea principiului "de a nu prejudicia în mod semnificativ", în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare şi reziliență (2021/C 58/01).

Art. 3 - (1) Pentru dobândirea statutului de "şcoală verde", unitatea de învăţământ preuniversitar trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiţii:

a) infrastructură reabilitată/renovată/modernizată sau nouă, conform normativelor specifice şi premiselor stabilite la art. 23;

b) integrarea în curriculumul şi în activităţile extraşcolare ale unităţii de învăţământ a elementelor de educaţie pentru dezvoltare durabilă/educaţie ecologică;

c) includerea, în documentele manageriale ale şcolii şi în practicile asociate, a unor măsuri care să reflecte accentul pus pe aspectul "verde" al şcolii, inclusiv din perspectiva digitalizării proceselor şi conţinuturilor;

d) deschiderea şcolii faţă de comunitate, inclusiv prin dezvoltarea de parteneriate/colaborări/cooperări cu actorii relevanţi ai comunităţii, pe zona de protecţie a mediului şi de dezvoltare sustenabilă.

(2) Noile normative privind proiectarea, realizarea şi exploatarea construcţiilor pentru şcoli şi licee sunt obligatorii.

(3) Operaţionalizarea conceptului de "şcoală verde" vizează funcţia de bază a "şcolilor verzi", şi anume educaţia pentru protecţia mediului înconjurător, inclusiv prin învăţare experienţială, derulată în spaţii (re)configurate ca spaţii prietenoase cu mediul, determinând motivarea şi implicarea elevilor şi a personalului unităţii de învăţământ în rezolvarea unor probleme de mediu.

Art. 4 - "Şcolile verzi" pot colabora cu instituţii mass-media pentru acţiuni de conştientizare şi educaţie privind schimbările climatice şi de mediu, prin:

a) implementarea unor campanii de promovare în presa scrisă, la radio, TV şi în mediul online referitoare la transportul sustenabil către şcoală, reciclarea selectivă;

b) organizarea, în parteneriat cu anumite posturi de radio sau televiziune, a unor concursuri pentru campanii tematice privind gestionarea sustenabilă a deşeurilor;

c) promovarea unor proiecte, programe, campanii şi competiţii cu teme ecologice în care să fie implicate şcolile, familiile elevilor şi reprezentanţi ai instituţiilor publice şi private.

Art. 5 - Şcolile care îşi afirmă intenţia de a dobândi statutul de "şcoală verde", prin includerea în activitatea lor curentă a elementelor din prezenta metodologie, vor fi selectate în vederea certificării ca "şcoli verzi", în funcţie de criterii stabilite în cadrul de referinţă. Se va ţine cont şi de disponibilitatea şcolii şi a autorităţii locale pentru a continua şi susţine parcursul către o "şcoală verde", de repartizarea echitabilă geografic şi pe medii de rezidenţă, de numărul de elevi, de nivelul de poluare al comunităţii din care provine unitatea de învăţământ, de experienţa anterioară în implementarea/derularea unor proiecte, de alte activităţi de mediu etc.

Art. 6 - Până la sfârşitul anului 2025 se va operaţionaliza o reţea de "şcoli verzi", repartizate echitabil la nivel teritorial, inclusiv pe criteriul reprezentării în mediul rural-urban.

Art. 7 - Şcolile vor putea solicita certificarea pentru a primi statutul de "şcoală verde", urmând să facă dovada respectării unor criterii aferente celor patru componente prezentate, ţinând cont de următoarele aspecte: sănătatea şi calitatea mediului interior, economia circulară şi conservarea resurselor, performanţa energetică, optimizarea consumului de apă, biodiversitatea, transportul sustenabil, curiculumul (Erată G&G: curriculumul), managementul, parteneriatele ş.a.

Art. 8 - Şcolile vor putea participa anual la un concurs naţional organizat de Ministerul Educaţiei, în parteneriat cu Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor, pentru obţinerea statutului de "şcoală verde".

Art. 9 - Recunoaşterea statutului de "şcoală verde" se va realiza prin ordin comun al ministrului educaţiei şi al ministrului mediului, apelor şi pădurilor. În urma obţinerii acestui statut, şcolile vor beneficia de finanţare suplimentară prin bugetul Administraţiei Fondului pentru Mediu.

Cap. III
Organizarea şi funcţionarea "şcolilor verzi"

Secţiunea 1
Componenţa managerială

Art. 10 - "Şcoala verde" integrează în documentele manageriale ale şcolii - Planul de dezvoltare instituţională (***PDI***), respectiv Planul de acţiune al şcolii pentru învăţământul profesional şi tehnic (***PAS***), Regulamentul de ordine interioară (***ROI***), Planul managerial, rapoartele anuale de evaluare - planificarea/ execuţia/monitorizarea şi evaluarea unor măsuri specifice precum:

a) achiziţii privind reabilitarea termică, iluminarea cu un consum redus de energie, alimentarea cu energie electrică produsă de panouri solare/fotovoltaice, trecerea la sisteme de încălzire din surse regenerabile, achiziţia de lămpi solare, dezvoltarea infrastructurii de alimentaţie şcolară care promovează meniuri şi opţiuni alimentare sănătoase, facilitarea accesului la biciclete sau mijloace de transport nepoluante în regim de împrumut pentru elevii şcolii, asigurarea accesului la manuale digitale şi instrumente digitale de învăţare disponibile la nivelul unităţii de învăţământ (telefoane inteligente, tablete, laptopuri şi alte dispozitive electronice care pot fi puse în slujba educaţiei privind schimbările climatice), introducerea elementelor de design inspirat de natură ş.a.;

b) participarea periodică a cadrelor didactice/întregului personal al şcolii la programe de formare continuă în problematica dezvoltării durabile;

c) derularea de activităţi în cadrul cluburilor ecologice, de cursuri opţionale şi concursuri pe teme ecologice şi de dezvoltare durabilă, organizarea de activităţi extraşcolare sau competiţii privind adaptarea la schimbările climatice, precum şi implementarea de proiecte şi programe care să ducă la creşterea calităţii vieţii în localitate/cartier;

d) planificarea, în cadrul "Săptămânii Verzi" dedicate schimbărilor climatice şi mediului, a unui program complex, care să includă diverse activităţi practice, evenimente, competiţii, dezbateri, întâlniri cu cercetători, ONG-uri etc., în afara clasei (muzee, centre de cercetare, staţii meteo etc.) şi, în special, în natură. Se pot organiza vizite la centre de reciclare şi la fabrici, la staţii de epurare şi tratare a apei, la muzee şi expoziţii unde se pot viziona/proba echipamente inteligente. De asemenea, pot avea loc activităţi care pun accent pe transformarea în mobilier ambiental a unor obiecte din materiale reutilizate (de exemplu, anvelope auto, PET-uri), amenajarea unor construcţii ecologice în situl şcolii, inclusiv în colaborare cu studenţi de la facultăţi de profil (arhitectură, construcţii, design, arte);

e) promovarea în rândul elevilor a unor activităţi de observaţie de tip "patrulă şcolară", activităţi de tipul "învăţare prin practică", excursii şi tabere în ecopensiuni, pentru a facilita înţelegerea conceptului de sustenabilitate prin exemple de bune practici - clădiri şi comunităţi care protejează mediul şi contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

f) utilizarea unei platforme web care să faciliteze participarea elevilor la acţiuni dedicate protecţiei mediului. Această platformă poate fi integrată cu alte resurse educaţionale sau biblioteci virtuale, accesibile sistemului naţional de învăţământ. Platforma poate funcţiona şi ca un forum pentru coagularea unei reţele teritoriale naţionale sau internaţionale de profesori - promotori ai educaţiei privind schimbările climatice şi protejarea mediului;

g) utilizarea unor aplicaţii specifice educaţiei pentru mediu destinate inclusiv elevilor (de exemplu, "Mini Inspectorul de Mediu");

h) digitalizarea practicilor şi procedurilor la nivelul unităţii de învăţământ (de exemplu, utilizarea unui catalog digital, organizarea diverselor şedinţe în format online, instituirea unui avizier electronic, testarea curentă a elevilor în format digital, realizarea de proiecte individuale sau de grup în format electronic etc.);

i) încurajarea folosirii manualelor şi a auxiliarelor în format digital, cu asigurarea echipamentelor şi conexiunii la internet în întreg spaţiul şcolii.

Art. 11 - Directorul/Directorii adjuncţi are/au următoarele responsabilităţi în ceea ce priveşte componenta "verde" a unităţii de învăţământ:

a) include/includ în propunerea de proiect de buget sumele necesare activităţilor de mediu prevăzute în documentele manageriale ale şcolii;

b) numeşte/numesc responsabilul pentru componenta "verde" a unităţii - "responsabilul verde", sprijinind activitatea acestuia;

c) asigură achiziţionarea produselor de curăţenie pe bază de ingrediente naturale, provenite din agricultura biologică;

d) solicită "responsabilului verde" să îşi aducă contribuţia în ceea ce priveşte conţinutul fişelor de post, asigurându-se ca fiecare salariat al şcolii să aibă minimum o atribuţie legată de componenta "verde" a unităţii;

e) se asigură că orarul unităţii de învăţământ va ţine cont de obligaţiile elevilor şi ale personalului: copii, cadre didactice, personal didactic auxiliar şi nedidactic în ceea ce priveşte acţiunile "verzi" planificate în documentele manageriale ale şcolii.

Art. 12 - Rapoartele anuale de activitate întocmite de către director şi directorul adjunct/directorii adjuncţi, după caz, trebuie să reflecte şi elemente implementate, specifice unei "şcoli verzi".

Secţiunea a 2-a
Componenta curriculară

Art. 13 - "Şcoala verde" acordă un interes deosebit Educaţiei pentru dezvoltare durabilă, Educaţiei ecologice, prin integrarea acestora în curriculumul său, pentru dezvoltarea în rândul elevilor, dar şi al personalului şcolii şi al comunităţii din care aceasta face parte a unui comportament ecologic responsabil, menit să asigure un echilibru între sănătatea individului şi calitatea mediului.

Art. 14 - "Şcoala verde" trebuie să asigure baza materială necesară pentru buna desfăşurare a activităţilor didactice specifice pentru formarea de competenţe "verzi".

Art. 15 - "Şcoala verde" implementează măsuri care încurajează informarea şi formarea cadrelor didactice şi a întregului personal al şcolii, prin:

a) programe de formare a personalului şi suporturi de curs; programe de formare continuă (cadre didactice) în problematica schimbărilor climatice. Participarea la aceste cursuri este obligatorie şi gratuită, cel puţin o dată la trei ani, pentru întreg personalul şcolii;

b) implicarea personalului în promovarea de bune practici şi de acţiuni pentru mediu, la nivelul şcolii şi al comunităţii.

Art. 16 - În cadrul "şcolii verzi" sunt utilizate practici didactice adaptate educaţiei pentru protecţia mediului înconjurător, prin:

a) introducerea, în activităţile de predare-învăţare-evaluare ale disciplinelor din trunchiul comun sau opţionale, în funcţie de vârsta şi nivelul elevului, de noţiuni de mediu şi schimbări climatice, marcate distinct în planurile de lecţie;

b) implementarea, în cadrul curriculumului la decizia şcolii/curriculumului în dezvoltare locală, de discipline opţionale specifice, cu tematică relevantă pentru schimbări climatice şi mediu;

c) implementarea de discipline opţionale integrate cu tematici relaţionate cu Educaţia pentru dezvoltare durabilă/Educaţia ecologică, cum ar fi Educaţia pentru sănătate.

Art. 17 - (1) "Şcoala verde" asigură cunoştinţe în materie de mediu pentru toţi elevii, promovează practici de instruire interdisciplinară în acest sens şi integrează tematici de mediu în toate procesele de educaţie ale elevilor pentru a forma un comportament responsabil al elevilor faţă de mediul înconjurător şi pentru a construi aptitudinile şi competenţele necesare ale acestora pentru tranziţia "verde".

(2) Competenţele "verzi" sunt definite ca fiind abilităţi necesare pentru a adapta produsele, serviciile şi procesele la schimbările climatice şi la cerinţele şi reglementările de mediu aferente şi reprezintă în ansamblu "cunoştinţele, abilităţile, valorile şi atitudinile necesare pentru a trăi, a dezvolta şi a susţine o societate durabilă şi eficientă din punctul de vedere al resurselor"[1]).

(3) Scopul dezvoltării de competenţe "verzi" în rândul elevilor, dar şi al întregului personal al şcolii şi al întregii comunităţi este promovarea protejării mediului natural propice unei vieţi sănătoase, conştientizarea consecinţelor pe care le poate avea exploatarea neadecvată a resurselor naturale şi manifestarea spiritului de iniţiativă privind protecţia mediului de viaţă.

(4) Conducerea şcolilor trebuie să creeze un mediu de învăţare bazat pe o "cultură ecologică", din perspectiva învăţării formale, precum şi integrarea competenţelor "verzi" şi a aspectelor legate de schimbările climatice în procesul de predare şi de învăţare, pentru atingerea scopului final, acela de a dobândi statutul de "şcoală verde" .

(5) "Şcoala verde" trebuie ca, prin infrastructuri adecvate de protejare a mediului, să îşi desfăşoare activitatea într-un mod durabil, în parteneriat cu toate părţile interesate din mediul şcolar, pentru a-i pregăti pe elevi să combată schimbările climatice, atât în calitatea lor viitoare de cetăţeni activi, cât şi la viitoarele lor locuri de muncă.

(6) O "şcoală verde" dezvoltă comportamente adecvate în rândul elevilor săi:

a) elevii identifică şi semnalează corect problemele de mediu din comunitate autorităţilor competente;

b) elevii reacţionează responsabil la comportamentele altor persoane fizice sau juridice care pun natura sau oamenii în pericol;

c) elevii iau parte la acţiuni de voluntariat pentru protejarea mediului, refacerea florei şi faunei, împăduriri, crearea de spaţii verzi;

d) elevii se implică activ în grupuri locale pentru creşterea calităţii vieţii în comunitatea lor.

(7) O "şcoală verde" se asigură că elevii săi dezvoltă valori precum:

a) echitate;

b) integritate;

c) stare de bine;

d) profesionalism;

e) excelenţă;

f) respect;

g) toleranţă;

h) transparenţă;

i) flexibilitate şi colaborare.

(8) O "şcoală verde" promovează atitudini/deprinderi dobândite de elevi, precum:

a) atitudine responsabilă faţă de mediul înconjurător şi faţă de modul de utilizare a resurselor;

b) solidaritate;

c) responsabilitate socială;

d) cooperare pentru dezvoltare;

e) economisire de resurse;

f) capacitate de analiză a calităţii mediului înconjurător, corespunzătoare comunităţii în care trăiesc elevii;

g) capacitate de analiză critică a unor probleme de mediu manifestate la nivel naţional/global;

h) relaţionare pozitivă în cadrul diverselor comunităţi;

i) corelare, în contexte diferite, a drepturilor cu responsabilităţile corespunzătoare acestora;

j) atitudine analitică a consecinţelor pozitive şi a celor negative legate de stilurile de viaţă ale oamenilor în ceea ce priveşte dezvoltarea durabilă.

(9) Elevii unei "şcoli verzi" pot:

a) să identifice surse sigure şi competente de informare privind protecţia şi calitatea mediului;

b) să formuleze şi să exprime idei, puncte de vedere, critici şi argumente cu privire la problematici de mediu;

c) să propună alternative, soluţii la probleme de mediu, să ia decizii sustenabile şi să îşi asume responsabilitatea pentru acestea;

d) să aducă schimbări pozitive în atitudini şi comportamente privind protejarea mediului şi menţinerea calităţii vieţii.

(10) În completarea educaţiei formale, contextele nonformale contribuie la educaţia pentru cetăţenia responsabilă faţă de mediu, oferind oportunităţi şi condiţii care le permit elevilor să dobândească cunoştinţe şi competenţe ecologice necesare pentru a deveni cetăţeni responsabili faţă de mediu. "Şcoala verde" este sprijinită, prin programe educaţionale nonformale, de către organizaţiile care folosesc aceste metode, întrucât ele completează educaţia formală din şcoli.

_____

[1]) Cedefop, 2012.

Secţiunea a 3-a
Componenta socială

Art. 18 - "Şcoala verde" are un rol important în comunitate prin:

a) crearea de spaţii de întâlnire şi organizarea de evenimente, nu doar cu familiile elevilor, ci şi cu instituţiile publice şi mediul privat, pe care îi antrenează în proiecte de mediu comune, benefice întregii comunităţi;

b) crearea contextului pentru ca elevii să îşi asume coresponsabilitatea faţă de mediu şi să înveţe un model de cooperare pentru rezolvarea problemelor comunităţii.

Art. 19 - (1) "Şcoala verde" dezvoltă parteneriate la nivel local (cu autorităţile publice locale, ONG-uri, mediul de afaceri etc.), naţional şi internaţional (proiecte, de exemplu Erasmus+), care implică elevi şi cadre didactice în activităţi care contribuie la educaţia pentru dezvoltarea durabilă/educaţia ecologică şi dezvoltarea competenţelor "verzi".

(2) Competenţele "verzi" pot fi dezvoltate şi în cooperare cu actorii relevanţi în cadrul unui dialog social eficace şi prin consultare cu organizaţiile relevante ale societăţii civile, inclusiv cu organizaţii ale elevilor/studenţilor, ale tinerilor, ale profesorilor şi ale părinţilor, precum şi cu ONG-uri. Aceşti factori interesaţi pot propune şi sprijini, la nivelul şcolilor, acţiuni specifice de educaţie şi formare în domeniul competenţelor "verzi", care răspund nevoilor elevilor în context comunitar.

Art. 20 - În parteneriat cu ONG-urile cu activităţi în domeniul protecţiei mediului, şcolile pot organiza activităţi pentru elevi, precum:

a) elaborarea de materiale didactice sau educaţionale, care pot fi încărcate pe platforme online dedicate profesorilor şi elevilor, pentru a sprijini educaţia privind schimbările climatice şi de mediu;

b) desfăşurarea unor activităţi practice cu utilizarea unor echipamente de protecţie pentru elevi, profesori, familii implicate şi voluntari, a unor echipamente şi accesorii destinate încurajării mersului pe jos şi cu bicicleta, a unor hărţi ale cartierului pentru stabilirea unor rute personalizate, a unor veste şi banderole reflectorizante etc.

Art. 21 - Autorităţile locale pot sprijini "şcolile verzi" prin diverse tipuri de iniţiative, între care se regăsesc:

a) achiziţionarea de mijloace de transport şcolar nepoluante sau a unor mijloace alternative de transport (biciclete, trotinete) care să poată fi utilizate atât de către elevi, cât şi de către personalul unităţii de învăţământ;

b) investiţia în proiecte de staţii de încărcare a vehiculelor electrice sau a altor mijloace de transport nepoluante în incinta sau în apropierea şcolilor, amenajarea unor piste de biciclete, alei în circumscripţia şcolară;

c) organizarea de campanii de conştientizare asupra risipei alimentare şi promovarea produselor alimentare din surse locale;

d) amenajarea unor facilităţi pentru bicicliştii în imediata apropiere a şcolilor: vestiare, spaţii de depozitare şi staţii de reparaţii biciclete;

e) organizarea infrastructurii pentru colectarea separată a deşeurilor în şcoli: coşuri cu separaţie pe diferite fracţii în clase/pe coridoare, infrastructură care să permită transportarea eficientă de către îngrijitori a deşeurilor pe fracţii din clase spre tomberoanele şcolii, tomberoane dedicate diferitor tipuri de materiale;

f) încheierea de contracte adecvate cu firmele de salubritate pentru colectarea deşeurilor pe fracţii din şcoli;

g) amenajarea de centre de colectare separată la nivelul localităţilor în care funcţionează "şcoli verzi";

h) amenajarea şi mentenanţa spaţiilor verzi în concordanţă cu prevederile art. 24;

i) proiectarea/renovarea/construcţia infrastructurii şcolare în concordanţă cu prevederile art. 24 şi 25;

j) susţinerea implementării măsurilor stabilite prin planurile manageriale ale unităţilor de învăţământ.

Art. 22 - Comunitatea se poate implica în educaţia privind schimbările climatice şi mediu prin:

a) implicarea unor profesionişti care îşi prezintă proiectele: bucătari, nutriţionişti, persoane active în economia "verde" etc.;

b) facilitarea unor vizite ale elevilor (eventual însoţiţi de părinţi) şi ale profesorilor la: centre de reciclare, fabrici, staţii de epurare a apei, centre de colectare separată şi reciclare a deşeurilor, ateliere de design local, în care sunt produse diferite obiecte din materiale reciclate, sere, ferme, grădini în care se realizează agricultură ecologică;

c) organizarea periodică a unor mese rotunde, a unor activităţi de voluntariat pentru rezolvarea de situaţii de conflict, risc sau urgenţă induse de fenomene naturale, cu suportul specialiştilor (de exemplu, poliţişti, jandarmi, pompieri, medici, psihologi etc.);

d) organizarea unor competiţii de design care implică specialişti locali, de exemplu, pentru realizarea unor recipiente de colectare selectivă a deşeurilor (atât exterioare, cât şi interioare);

e) donaţii sau alte contribuţii cu respectarea cadrului legal;

f) participarea la evenimente cu caracter public organizate de unitatea de învăţământ.

Art. 23 - Operatorii economici se pot implica în activitatea "şcolilor verzi" prin demersuri precum:

a) crearea de comunităţi de sprijin pentru şcolile care vor realiza programe de investiţii în infrastructură pentru eficienţa energetică şi sustenabilitatea clădirilor şi a practicilor de consum în şcoli;

b) burse şcolare, implicarea în activităţi de voluntariat, acordarea de sponsorizări sau donaţii, în concordanţă cu prevederile legale;

c) asigurarea conexiunii la internet şi dotarea şcolilor cu laboratoare inteligente/ateliere tehnologice destinate studiului interdisciplinar şi integrat al ştiinţelor, tehnologiei, designului, ingineriei, artei şi matematicii;

d) implementarea unor proiecte de monitorizare comparativă a calităţii aerului sau a consumului de apă şi energie (a energiei produse/energiei consumate/energiei din surse neregenerabile economisite) din mai multe şcoli. Acestea pot implica şi realizarea unei platforme online în care să fie prezentate rezultatele în timp real;

e) realizarea unor parteneriate pentru amenajarea unor grădini de legume, zarzavaturi, sere, solare sau grădini de pomi fructiferi în incinta sau pe terenurile şcolii: cultivarea anumitor plante, legume şi fructe pe terenurile şcolii, în grădina şcolii, în sere sau pe acoperişul "verde" al şcolii.

Secţiunea a 4-a
Componenta de infrastructură

Art. 24 - Din perspectiva infrastructurii, apartenenţa unei şcoli la categoria de "şcoli verzi" este determinată de respectarea următoarelor premise privind:

a) protejarea sănătăţii şi respectarea normelor de igienă;

b) ocrotirea mediului înconjurător şi utilizarea sustenabilă a resurselor naturale;

c) reducerea cantităţii de deşeuri produse în cadrul unităţii de învăţământ şi colectarea separată a acestora;

d) integrarea, conservarea şi valorificarea zonei verzi a terenului de amplasament în procesul educativ;

e) amenajarea peisagistică sustenabilă;

f) economia de apă, energie şi izolarea termică;

g) reducerea amprentei de dioxid de carbon;

h) reducerea emisiilor de substanţe poluante;

i) mobilitatea sustenabilă;

j) utilizarea adecvată şi extinsă a resurselor informatice, prin digitalizare la nivel de proceduri, practici şi conţinuturi.

Art. 25 - Investiţiile şi dotările în infrastructura unei "şcoli verzi", asigurate în fazele de proiectare/construcţie/renovare, pot cuprinde următoarele:

a) spaţii exterioare extinse, inclusiv locuri de joacă, spaţii adaptate desfăşurării orelor de curs în aer liber, terenuri de atletism, piste şi spaţii verzi amenajate şi dezvoltate, disponibile pentru elevi. Spaţiile exterioare ale şcolii, de exemplu locurile de joacă, trebuie să fie "verzi", inclusiv prin reducerea suprafeţelor pavate şi înlocuirea lor cu iarbă/plante locale, uşor adaptabile;

b) plante nontoxice/nonalergene integrate în interior, care purifică aerul, amplasate în săli de clasă şi spaţii comune, care acoperă cel puţin 1% din suprafaţa utilă a clădirii;

c) sisteme permanente de filtrare sau colectare a apelor meteorice (de exemplu, sisteme vegetative de bioretenţie, cisterne colectoare de apă de ploaie etc.), mecanisme de reducere a scurgerii apei din amplasamentul său, consumarea apei proaspete cât mai eficient posibil (instalarea de unităţi sanitare cu debite reduse de apă), precum şi recuperarea, urmată de reutilizarea apei gri, în măsura în care acest lucru este fezabil;

d) capacitate de stocare a apei pluviale instalată la faţa locului;

e) materiale de construcţii "verzi" cu declaraţii de mediu/ certificări, mochete şi covoare cu conţinut redus de formaldehidă, cu conţinut reciclat, vopsele din materiale naturale reciclabile, lavabile, lemn, piatră şi adezivi cu conţinut redus de compuşi organici volatili toxici, maximum 10 g/l compuşi organici volatili (COV), sau cu conţinut aproape zero, maximum 1 g/l COV etc.;

f) spaţii verzi, grădini didactice, sere, care permit elevilor să observe/să se implice în evoluţia dezvoltării diferitelor specii de plante de la momentul cultivării până la stadiul de maturitate şi în care se va folosi compostul rezultat din descompunerea aerobă a deşeurilor alimentare;

g) grădini de legume, zarzavaturi, flori, pomi fructiferi, sere, ferme, ţarcuri şi cuşti pentru animale mici, sisteme de hrănire pentru păsări, sere pentru fluturi;

h) materiale pentru amenajarea unor elemente în situl şcolii: pavilioane, portice, foişoare, chioşcuri, pergole, copertine, console, gradene, mici amfiteatre, platforme, scene, nişe, tuneluri, tobogane, plase şi alte structuri inovative. Regenerarea habitatului regional se va realiza atât în cadrul sitului şcolii, cât şi pe acoperişul "verde" al şcolii, în faţade "verzi" sau în interior: sere, jardiniere, ghivece, pereţi "verzi";

i) spaţii de depozitare pentru uneltele de grădinărit şi zone pentru depozitarea frigorifică a legumelor şi fructelor;

j) utilizarea de plante care nu necesită întreţinere şi irigare intensivă, precum şi plante care susţin biodiversitatea;

k) laboratoare de ştiinţe ale naturii unde se observă şi se realizează procese şi fenomene naturale;

l) crearea unui spaţiu sigur de parcare pentru biciclete şi alte mijloace de deplasare nepoluante, suficient pentru minimum 30% din numărul de elevi;

m) asigurarea surselor de alimentare pentru mijloacele de deplasare nepoluante.

Art. 26 - "Şcoala verde" implementează mecanisme de creştere a performanţei energetice, care se poate obţine inclusiv prin:

a) îmbunătăţirea izolaţiei termice a anvelopei clădirii, a şarpantelor şi a învelitorilor, precum şi a altor elemente de anvelopă care închid spaţiul climatizat al clădirii;

b) introducerea, reabilitarea şi modernizarea, după caz, a instalaţiilor pentru prepararea, distribuţia şi utilizarea agentului termic pentru încălzire şi a apei calde de consum, a sistemelor de ventilare şi climatizare, a sistemelor de ventilare mecanică cu recuperarea căldurii, inclusiv a sistemelor de răcire pasivă, precum şi achiziţionarea şi instalarea echipamentelor aferente şi racordarea acestora la sistemele de încălzire centralizată, după caz;

c) instalarea senzorilor de mişcare pentru bateriile de apă menajeră;

d) utilizarea surselor regenerabile de energie (prin panouri solare/fotovoltaice);

e) implementarea sistemelor de management energetic având ca scop îmbunătăţirea eficienţei energetice şi monitorizarea consumurilor de energie (de exemplu, achiziţionarea, instalarea, întreţinerea şi exploatarea sistemelor inteligente pentru gestionarea şi monitorizarea oricărui tip de energie pentru asigurarea condiţiilor de confort interior);

f) utilizarea, pe cât posibil, a luminii naturale pentru iluminarea unei clădiri, reducând astfel consumul de energie;

g) înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent şi incandescent cu corpuri de iluminat cu eficienţă energetică ridicată şi durată mare de viaţă, tehnologie LED, cu respectarea normelor şi reglementărilor tehnice;

h) instalarea senzorilor de mişcare şi/sau crepusculari pentru sistemele de iluminat;

i) optimizarea calităţii aerului interior prin ventilaţie mecanică cu unităţi individuale sau centralizată, după caz, cu recuperare de energie termică pentru asigurarea necesarului de aer proaspăt şi a nivelului de umiditate, care să garanteze starea de sănătate a utilizatorilor în spaţiile în care îşi desfăşoară activitatea (instalarea de echipamente de ventilaţie cu recuperare de energie, care ar putea reduce în mod eficient filtrarea contaminanţilor din aerul exterior şi care va îmbunătăţi calitatea aerului interior).

Art. 27 - Cerinţele/Criteriile privind infrastructura unei "şcoli verzi" în faza de exploatare pot fi:

a) măsuri de îmbunătăţire continuă a nivelului de sustenabilitate al clădirii;

b) sistem centralizat de monitorizare a calităţii aerului şi a confortului termic în toate încăperile ocupate, precum şi la nivel de clădire (prin reţele de senzori);

c) sistem de monitorizare a consumurilor de energie, apă rece şi apă caldă ale clădirii;

d) colectarea separată a deşeurilor pentru reciclare, reducerea deşeurilor de hârtie, eliminarea plasticului de unică folosinţă;

e) recuperarea deşeurilor organice pentru compost;

f) verificarea indicatorilor de calitate a apei potabile într-un laborator acreditat, minimum o dată pe an.

Secţiunea a 5-a
Impactul "şcolilor verzi" asupra mediului, rezultatelor învăţării şi calităţii vieţii

Art. 28 - "Şcolile verzi" au un impact pozitiv asupra mediului, cuantificat prin:

a) costuri de exploatare pentru energie şi apă reduse cu minimum 20%;

b) colectarea selectivă a deşeurilor pe minimum 4 fracţii;

c) reducerea deşeurilor nereciclabile cu minimum 50%;

d) servicii de nutriţie sănătoasă disponibile pentru toţi elevii;

e) suprafaţă de spaţii verzi amenajate pentru activităţi educaţionale şi recreative;

f) existenţa unui spaţiu de parcare pentru biciclete cu o capacitate de 1 loc la 3 elevi;

g) ponderea resurselor de învăţare electronice/digitale în totalul resurselor folosite în şcoală este de minimum 50%;

h) existenţa de kituri de măsurare a poluanţilor din atmosferă;
i) existenţa unor aplicaţii gratuite în şcoli pentru a măsura factorii poluanţi;
j) reducerea deşeurilor cu până la 25%.

Art. 29 - "Şcolile verzi" au un impact ridicat asupra rezultatelor învăţării, cuantificat prin:
a) implicarea directă în acţiuni pentru protejarea mediului natural (individuale, de grup) echivalente cu 30% din numărul elevilor;
b) creşterea cu până la 40% a stării de bine a elevilor şi a profesorilor, estimată în baza feedbackului acestora;
c) organizarea de acţiuni de sensibilizare a comunităţii pe tema schimbărilor climatice, organizate cu sau de către elevi, de cel puţin patru ori pe parcursul unui an;
d) implicarea personalului alături de elevi în cel puţin două acţiuni anuale pentru mediu la nivelul şcolii;
e) integrarea unor noţiuni de mediu şi schimbări climatice în disciplinele din trunchiul comun (cel puţin 10% din activităţile de predare-învăţare-evaluare anuale prevăzute în planurile de lecţie);
f) implementarea a cel puţin două discipline opţionale specifice, pe nivel de învăţământ, cu tematică relevantă pentru schimbările climatice şi mediu în plus faţă de Educaţia pentru viaţă din trunchiul comun;
g) implementarea a cel puţin unei discipline opţionale integrate cu tematici relaţionate cu Educaţia pentru dezvoltare durabilă/Educaţia ecologică;
h) înlocuirea manualelor şi a auxiliarelor tipărite cu materiale în format digital;
i) digitalizarea proceselor administrative de la nivelul şcolii;
j) elaborarea de resurse care pot fi încărcate pe platforme online dedicate profesorilor şi elevilor, pentru a sprijini educaţia privind schimbările climatice şi de mediu;
k) minimum 50% dintre elevi iau parte la acţiuni de voluntariat pentru protejarea mediului, refacerea florei şi faunei, împăduriri şi crearea de spaţii verzi;
l) minimum 30% dintre elevi se implică activ în grupuri locale pentru conservarea vieţii în comunitatea lor;
m) completarea ofertei curriculare a şcolii cu cel puţin două programe educaţionale nonformale pe an, oferite de organizaţii din societatea civilă sau din mediul economic.

Art. 30 - "Şcolile verzi" au un impact crescut asupra calităţii vieţii, cuantificat prin:
a) numărul de proceduri de curăţenie şi igienizare a spaţiilor interioare şi exterioare, fiind evitate substanţele periculoase, toxice sau nocive pentru mediu, pentru asigurarea unui mediu interior mai curat, mai sănătos şi mai sigur în şcoală pentru elevi;
b) numărul de programe şi servicii pentru o bună nutriţie şi activitate fizică;
c) numărul de grădini şi sere în care se cultivă legume şi fructe, pentru îmbunătăţirea nivelului alimentaţiei în acest tip de şcoală, mai ales în unităţile de învăţământ în care funcţionează deja cantine;
d) soluţii de atenuare a zgomotului interior şi exterior;
e) modalităţi identificate pentru asigurarea confortului fiziologic - aer proaspăt respirat de elevi în perioada în care participă la activităţi şcolare şi extraşcolare desfăşurate în incinta unităţilor de învăţământ;
f) numărul de cursuri de formare pentru responsabilii din unitatea de învăţământ pe tema evitării utilizării pesticidelor şi altor substanţe nocive în procesele de curăţenie şi întreţinere a spaţiilor şcolii;
g) trecerea la sisteme de încălzire din surse regenerabile; achiziţia de lămpi solare;
h) dezvoltarea infrastructurii de alimentaţie şcolară care promovează meniuri şi opţiuni alimentare sănătoase;
i) facilitarea accesului la biciclete în regim de împrumut pentru elevii şcolii;
j) activităţi practice desfăşurate cu utilizarea unor echipamente de protecţie pentru elevi, profesori, familii implicate şi voluntari, a unor echipamente şi accesorii destinate încurajării mersului pe jos, cu bicicleta sau cu alte mijloace de transport nepoluante, a unor hărţi ale cartierului pentru stabilirea unor rute personalizate, a unor veste şi banderole reflectorizante etc.

_____

Procesat de NN
C.J. CG